

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการวัดแบบครั้งเดียว (One - Shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนซึ่งชมรายการบ้านเลขที่ 5 และ/หรือรายการโลกใบเล็ก ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากไม่ทราบตัวเลขที่แน่นอนเกี่ยวกับจำนวนผู้ชมรายการ ทั้งรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยจำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้นจำนวน 5,604,772 คน (ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร , 2541) โดยอาศัยตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2537) ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 400 คน ซึ่งในการวิจัยนี้ได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้ 410 คน

ส่วนวิธีการสุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) จากรายชื่อผู้ชมรายการที่ได้มีการติดต่อสื่อสารกับทางรายการ และสามารถติดต่อกลับได้ อีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจากที่กลุ่มตัวอย่างทั่วไป ที่มีการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กเช่นกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย จำแนกตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวต่างกัน

- ตัวแปรอิสระ** คือ ลักษณะทางประชากร
- ตัวแปรตาม** คือ การเลือกรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว
- สมมติฐานที่ 2** การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความรู้ของผู้รับชมรายการ
- ตัวแปรอิสระ** คือ การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว
- ตัวแปรตาม** คือ ความรู้ของผู้รับชมรายการ
- สมมติฐานที่ 3** การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวของผู้ชมรายการ
- ตัวแปรอิสระ** คือ การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว
- ตัวแปรตาม** คือ ทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวของผู้ชมรายการ
- สมมติฐานที่ 4** การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการ
- ตัวแปรอิสระ** คือ การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว
- ตัวแปรตาม** คือ การนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการค้นคว้าและดัดแปลงเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close - Ended Questionnaire) เป็นส่วนใหญ่ และคำถามปลายเปิด (Open - Ended Questionnaire) เพียงเล็กน้อย โดยเนื้อหาของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ ข้อมูลเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรสและจำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 7 ข้อ

- ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว จำนวน 5 ข้อ
- ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสาระและความรู้ที่ได้รับ จากรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว จำนวน 16 ข้อ
- ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวของผู้รับชม จำนวน 8 ข้อ
- ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้รับชมจำนวน 13 ข้อ

การทดลองใช้เครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์ และนักวิชาการทางด้านที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปทดสอบจำนวน 30 ชุด กับประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยให้ครอบครัวกลุ่มในอาชีพต่าง ๆ ทั้งผู้ชายและผู้หญิง เพื่อทดสอบความเหมาะสมของแบบสอบถาม และการใช้ภาษาตลอดจนความเข้าใจในข้อคำถาม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

หลังจากทดสอบแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยมีวิธีวิเคราะห์เชิงสถิติดังนี้

ใช้วิธีของ Conbrach เพื่อให้ทดสอบส่วนที่เป็นคำถามเกี่ยวกับ ทัศนคติต่อสถาบันครอบครัว และการนำไปใช้ประโยชน์ที่ให้คะแนนแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ค่าความเชื่อถือได้ที่ได้จากวิธีนี้เรียกว่า Alpha Coefficient มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$OC = \frac{k}{(k-1)} \left[1 - \frac{\sum V_i}{V_t} \right]$$

เมื่อ	OC	คือ	ค่าความเชื่อถือได้
	k	คือ	จำนวนข้อ
	V_i	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	V_t	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ ในส่วนที่ใช้วัดสาระและความรู้ของรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ คือ รายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก ได้เท่ากับ .9483 และ .9745 ตามลำดับ แสดงว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำมาใช้ในการวัดสาระและความรู้ได้ เพราะมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์สูง

ผลการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ ในส่วนที่ใช้วัดทัศนคติได้เท่ากับ .8132 แสดงว่าแบบสอบถามนี้ สามารถนำมาใช้ในการวัดทัศนคติได้ เพราะมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับได้

ผลการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ในส่วนที่ใช้วัดการนำไปใช้ประโยชน์ได้เท่ากับ .8534 แสดงว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำมาใช้ในการวัด การนำไปใช้ประโยชน์ได้ เพราะมีค่าความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์
2. ติดตามการส่งแบบสอบถามกลับทางโทรศัพท์หากมีรายใดที่ต้องการให้ไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจะได้ทำการนัดหมาย เพื่อทำการสัมภาษณ์ต่อไป
3. ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทั่วไป ที่มีการรับชมรายการทั้ง 2 รายการกรอกข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับมาเอง

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ให้คะแนนในการวัดตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ ได้กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

● ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ

ชมทุกครั้ง	(4 ครั้ง/เดือน)	3	คะแนน
ชมบ่อย	(2-3 ครั้ง/เดือน)	2	คะแนน
ชมบ้างนาน ๆ ครั้ง	(1 ครั้ง/เดือน)	1	คะแนน

ความหมายของค่าคะแนน

1.00 - 1.66 คะแนน	หมายถึง มีการเปิดรับชมรายการในระดับต่ำ
1.67 - 2.33 คะแนน	หมายถึง มีการเปิดรับชมรายการในระดับปานกลาง
2.34 - 3.00 คะแนน	หมายถึง มีการเปิดรับชมรายการในระดับสูง

● **ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการ**

มากกว่า 5 เดือน	4	คะแนน
3 - 4 เดือน	3	คะแนน
1- 2 เดือน	2	คะแนน
น้อยกว่า 1 เดือน	1	คะแนน

ความหมายของค่าคะแนน

1.00 - 2.00 คะแนน	หมายถึง มีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการในระดับต่ำ
2.01 - 3.00 คะแนน	หมายถึง มีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการในระดับปานกลาง
3.01 - 4.00 คะแนน	หมายถึง มีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการในระดับสูง

● **ระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้ง**

มากกว่า 1 ชั่วโมง	4	คะแนน
46 นาที - 1 ชั่วโมง	3	คะแนน
31 - 45 นาที	2	คะแนน
15 - 30 นาที	1	คะแนน

ความหมายของค่าคะแนน

1.00 - 2.00 คะแนน	หมายถึง มีระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการในแต่ละครั้งในระดับต่ำ
2.01 - 3.00 คะแนน	หมายถึง มีระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการในแต่ละครั้งในระดับปานกลาง
3.01 - 4.00 คะแนน	หมายถึง มีระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการในแต่ละครั้งในระดับสูง

2. **การวัดตัวแปรเกี่ยวกับความรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ ได้กำหนดการให้คะแนน ดังนี้**

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนในระดับ 1.00 - 1.49	หมายถึง	ได้รับความรู้และมีการใช้ประโยชน์ในระดับต่ำมาก
คะแนนในระดับ 1.50 - 2.49	หมายถึง	ได้รับความรู้และมีการใช้ประโยชน์ในระดับต่ำ
คะแนนในระดับ 2.50 - 3.49	หมายถึง	ได้รับความรู้และมีการใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง
คะแนนในระดับ 3.50 - 4.49	หมายถึง	ได้รับความรู้และมีการใช้ประโยชน์ในระดับสูง
คะแนนในระดับ 4.50 - 5.00	หมายถึง	ได้รับความรู้และมีการใช้ประโยชน์ในระดับสูงมาก

3. การวัดตัวแปรเกี่ยวกับทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวได้กำหนดให้คะแนน ดังนี้

	<u>เชิงบวก</u>	<u>เชิงลบ</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	= 5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	= 4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	= 3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	= 2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	= 1 คะแนน	5 คะแนน

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย และจัดระดับของค่าเฉลี่ย ออกเป็น 5 ระดับ คือ

คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.49	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงลบอย่างมาก
คะแนนระหว่าง 1.50 - 2.49	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงลบ
คะแนนระหว่าง 2.50 - 3.49	หมายถึง	มีทัศนคติปานกลาง
คะแนนระหว่าง 3.50 - 4.49	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวก
คะแนนระหว่าง 4.50 - 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวกอย่างมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

1. แบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description Analysis)

โดยวิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในเรื่องต่อไปนี้

- ข้อมูลด้านลักษณะประชากร
- การรับชมรายการ และข่าวสารเพื่อครอบครัว

2. การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ทดสอบด้วยวิธีการสถิติตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวต่างกัน

ตัวแปรอิสระ - ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม - การเลือกรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

สถิติที่ใช้

t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบความแตกต่างรายคู่ของ Scheffe'

สมมติฐานที่ 2 การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้ของผู้รับชมรายการ

ตัวแปรอิสระ - การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

ตัวแปรตาม - ความรู้ของผู้รับชมรายการ

สถิติที่ใช้

ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สมมติฐานที่ 3 การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวของผู้รับชมรายการ

ตัวแปรอิสระ - การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

ตัวแปรตาม - ทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวของผู้รับชมรายการ

สถิติที่ใช้

ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สมมติฐานที่ 4 การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้รับชมรายการ

ตัวแปรอิสระ - การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

ตัวแปรตาม - การนำไปใช้ประโยชน์ของผู้รับชมรายการ

สถิติที่ใช้ ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ทำการกำหนดรหัส ลงรหัส (Coding) บันทึกข้อมูล แล้วจึงนำไปประมวลผลข้อมูลหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For The Social Sciences)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย